

- відсутність окремих цифрових інфраструктур (пов'язана з інфра-структурними проблемами);
- обмеженість доступу громадян до користування такою послугою.

Підсумовуючи результати опрацювання матеріалу, зазначимо що питання трансформації економіки країни в цифру можна визначити як процес, що сприяє розвитку економіки України в цілому. Окреслене питання охоплює багато взаємопов'язаних проблем та потребує ретельного подальшого наукового дослідження з позиції організаційних, методичних і практичних аспектів втілення його у життя.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження КМУ від 17 січня 2018 р. №67-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>.

2. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний» – 2020). Концептуальні засади. Проект. (версія 1.0). 2016. URL: <https://ucco.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>

3. Український інститут майбутнього. Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>

УДОСКОНАЛЕННЯ СТАТИСТИЧНОГО ОБЛІКУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Щурик Михайло Васильович,
доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Університет Короля Данила

Імплементация ринковоорієнтованої моделі господарювання у вітчизняному лісогосподарському секторі економіки потребує внесення адекватних змін у статистичний облік, статистичну звітність, яка подається суб'єктами господарювання до Державної служби статистики України. Йдеться, насамперед, про форму № 3-лг (річну) «Звіт про виробництво та реалізацію продукції лісового господарства, відтворення та захист лісів». Означену форму державної статистичної звітності подають у відповідні

регіональні статистичні органи власники і користувачі лісогосподарських земель, лісогосподарські підприємства усіх форм підпорядкування. Крім Форми № 3-лг (річної) підприємства лісогосподарського сектору подають також інші форми звітності у відомчі та державні органи.

Аналіз свідчить, що статична звітність, а також інші її види, інколи містять неточності, помилки. Останні можуть бути навмисними і ненавмисними. Серед них арифметичні помилки, спричинені економічною службою підприємства, збої в роботі комп'ютерної мережі, неточності, допущені особами, які готували попередню інформацію, тощо. Помилки можуть бути результатом корупції, скритих дій окремих осіб, пов'язаних з обліком лісових ділянок, обчисленням площ земель лісового фонду, площ рубок, садіння дерев, обсягів і цін реалізації лісодеревини, структурного лісопородного складу тощо.

Недостовірною статистичною звітністю у лісогосподарському секторі економіки, що генерувалася лісогосподарськими підприємствами, була завжди. Ще в період функціонування командно-адміністративної системи державні підприємства, підприємства Міністерства оборони України, облагродієв господарства часто подавали в державні статистичні органи недостовірну інформацію про лісові ресурси, розміри лісогосподарських ділянок, площ рубки, садіння дерев, площ, охоплених лісовими пожежами, кількість звірів та птахів. Так створювалися передумови безгосподарності, зловживання, розкрадання лісодеревини, корупції тощо.

Після набуття незалежності на початку 90-х років минулого століття Україна проголосила курс на імплементацію ринкової моделі господарювання. З метою реформування лісогосподарських підприємств і виробництв відповідно до нових вимог і критеріїв у країні було проведено земельну та аграрну реформу. Втім, як засвідчують результати дослідження, трансформаційні заходи стали дієвими лише для сільського господарства. Лісовий сектор, що належить (згідно з вимогами міжнародних та вітчизняних статистичних органів) до сфери сільського господарства, радикальних реформувань не зазнав. Засади його організації, використання, відтворення, відновлення штучно було перенесено з командно-адміністративної моделі господарювання в ринкову. При цьому власниками і користувачами лісогосподарських земель залишилися міністерства і відомства, створені ще в умовах державної прорадянської моделі розвитку. Як результат, засади організації обліку лісових ресурсів, кадровий склад працюючих тощо в абсолютній своїй більшості не зазнали змін. Практично не змінився зміст і форми статистичної звітності. Звичайно певні зміни і доповнення було внесено, але радикально перетворень не відбулося.

Суттєвими недоліками, які продовжують існувати донині, на нашу думку є такі: 1) статистична звітність (і не лише) продовжує складатися на основі даних, які збираються відповідними службами власників та користувачів лісогосподарських земель з використанням при цьому рутинних методів обліку,

обміру лісових ресурсів; 2) у лісогосподарській сфері домінує відомчий підхід до складання звітності; 3) суб'єкти господарювання лісогосподарської сфери (обліковий апарат, фінансова служба) недостатньо використовують у практичній діяльності електронні методи складання звітності; 4) у кожному конкретному випадку при організації обліку, складанні статистичних форм присутній людський чинник, який може суб'єктивно впливати на якість статистичної звітності; 5) статистичними органами, як і раніше, практично не контролюється діяльність власників і користувачів лісових ресурсів, що може бути однією з причин зловживань і порушень при складанні звітності суб'єктами діяльності в лісогосподарському секторі економіки нашої країни.

Організація сучасного обліку діяльності лісогосподарських підприємств, виробництв, та складання й подачі адекватної статистичної звітності, на наше переконання, стане відповідати вимогам сучасності завдяки впровадженню радикально нових методів збирання й обробки інформації за мінімізації впливу на цей процес людського чинника.

Імплементация нових засад збирання первинної інформації для складання статистичної звітності потребує використання необхідної електронної техніки, вимірювальних приладів, які би здійснювали обміри, розрахунки щодо розмірів лісогосподарських площ (покрытих та непокрытих лісовою рослинністю), задіяних під вирубку, насадження дерев, земельних ділянок тощо без втручання людського чинника. Йдеться про моніторинг, що здійснюється приладами електронного обліку на підприємствах і виробництвах лісогосподарської сфери усіх задіяних господарюючих форм (ліси Міноборони, облагроліси, комунальні ліси) та охоплюватиме садіння, догляд, зберігання, рубку, використання та реалізацію деревних і недеревних ресурсів, фінансові витрати й надходження, сплату ренти й податкових платежів, матеріальні винагороди і зарплату працівників лісогосподарського підприємства тощо. Перехід на нові засади обліку має охопити весь процес відтворення лісових ресурсів.

Дослідження організації обліку суб'єктами володіння й користування землями лісогосподарського призначення в країнах ЄС свідчать, що тут давно відмовилися від використання патріархальних, відсталих методів одержання інформації про кількість та якість складу ресурсів лісу, включаючи земельний фонд.

Запровадження проєвропейських засад організації обліку та статистичної звітності в Україні потребує не лише придбання необхідних електричних приладів, а й спеціальної підготовки працівників для роботи на них. Вітчизняна практика організації обліку показує, що для цього окремі підприємства, в т. ч. аграрної сфери, використовують дрони, які функціонують без втручання людини. Ними забезпечується фотографування відповідних лісових ділянок, обробляється інформація про їх стан, використання тощо.

Вважаємо також, що статистичну звітність, яка сьогодні подається підприємствами лісогосподарської сфери, слід доповнити даними стосовно стану екології, рослинного і тваринного світу тощо.